Illustratieverantwoording

Pagina 15
Titelblad van Jan Belot, *Aritmetica* (1621). (Foto Universiteitsbibliotheek Leiden)

Pagina 17
Detail van kinderprent 'Hier hebt gij het leven en bedrijf/ van Jan de Wasser met zijn wijf' (Amsterdam: J. Bouwer en de Wed. J. Ratelband, 1794-1804). Collectie Arie van den Berg (Foto Gerhard Jaeger)

Pagina 20
John Locke, *Verhandeling over de opvoeding der kinderen* (1698). (Foto Universiteitsbibliotheek Amsterdam)

Pagina 36
Gravure naar portret van de kinderen van Constantijn Huygens, door A. Hanneman (1639-1640), uit Constantijn Huygens, *De vita propria* (1817). Het schilderij bevindt zich in Rijksmuseum Het Mauritshuis, Den Haag. (Foto Universiteitsbibliotheek Amsterdam)

Pagina 44
Johan de Brune, *Emblemata of zinne-werck* (Amsterdam: J. Evertsen Kloppenburch, 1624). (Foto Koninklijke Bibliotheek, Den Haag)

Pagina 71
Titelblad A. Moulijn, *De lichtmis of mal moertje mal kindje* (1687). (Foto Universiteitsbibliotheek Amsterdam)

Pagina 74
De familie Van Eck door R. Jelgerhuis (pastel, 1789), Collectie Teding van Berkhout. (Foto Iconografisch Bureau, Den Haag)

Pagina 100
John Abbott, *De moeder in den huisselijken kring* (1850). (Foto Universiteitsbibliotheek Amsterdam)

Pagina 116 (boven)
Predikantje spelen, uit A. Loosjes, *De man in de vier tijdperken zijns levens* (1809). (Foto Universiteitsbibliotheek Amsterdam)

Pagina 116 (onder)
Vliegeren, uit A. Loosjes, *De man in de vier tijdperken zijns levens* (1809). (Foto Universiteitsbibliotheek Amsterdam)

Pagina 119
Handjeklap, uit Johan de Brune, *Emblemata of zinne-werck* (1624). (Foto Koninklijke Bibliotheek, Den Haag).

Pagina 122
Prins Willem II speelt bok-sta-vast met zijn pages (P. Quast sc., Hondius exc., 1639). (Foto Rijksprentenkabinet Amsterdam)

Pagina 123
Detail van kinderprent 'Dit is 't oud gebruyk der kinderen/ En duurd nog zonder hinderen' (Amsterdam: J. Kannewet, ca 1760). Collectie Arie van den Berg (Foto Gerhard Jaeger)

Pagina 127
Speelgoedkraam, uit A. Spinneker, *Leerzaame zinnebeelden* (1714). (Foto Koninklijke Bibliotheek, Den Haag)

Pagina 130
Vader speelt voor boeman, uit A. Spinneker, *Leerzaame zinnebeelden* (1714). (Foto Koninklijke Bibliotheek, Den Haag)

Pagina 132
Pieter 't Hoen, *Fabelen en kleine gedichten voor kinderen* (1803). (Foto Universiteitsbibliotheek Amsterdam)

Pagina 134
Sinterklaas, uit *De eerste levensjaren. Kinderbeelden met bijschriften* (Amsterdam: C.M. en H.V. van Gogh [ca 1840]). (Foto Universiteitsbibliotheek Amsterdam)

Pagina 137
Jan Luiken, Moeder straft een kind, *Des menschen begin...* (1782) p.43. (Foto Universiteitsbibliotheek Amsterdam)

Pagina 140
Bestraffing, uit Pieter 't Hoen, *Fabelen en kleine gedichten voor kinderen* (1803). (Foto Universiteitsbibliotheek Amsterdam)

Pagina 143
'De goede min', uit B. Wolff en A. Deken, *Economische liedjes* (Den Haag: Isaac van Cleef, 1781). (Foto Universiteitsbibliotheek Amsterdam)

Pagina 144
Anthonie Palamedesz. (1601-1673), Militair wachthuis. (Courtesy Christie's, Amsterdam)

Pagina 147
Moeder voedt kind, uit J.H. Swildens, *Vaderlandsch AB-boek* (1781). (Foto Universiteitsbibliotheek Amsterdam)

Pagina 152
Frans Hals, Catharina Hooft met haar min (ca 1620), Gemäldegalerie Berlijn Staatliche Museen Preussischer Kulturbesitz, cat. nr 801 G

Pagina 162
Detail van kinderprent 'Hier hebt gij het leven en bedrijf/ van Jan de Wasser met zijn wijf' (Amsterdam: J. Bouwer en de Wed. J. Ratelband, 1794-1804). Collectie Arie van den Berg (Foto Gerhard Jaeger)

Pagina 165
Adolescenten, uit A. Loosjes, *De man in de vier tijdperken zijns levens* (1809). (Foto Universiteitsbibliotheek Amsterdam)

Pagina 171
Detail van kinderprent 'Kinder-deugden en gebreken/ Ziet ge in deze printjes spreken' (Amsterdam: H. van Munster en Zoon, ca 1820). Collectie Arie van den Berg (Foto Gerhard Jaeger)

Pagina 173
Pieter 't Hoen, *Fabelen en kleine gedichten voor kinderen* (1803). (Foto Universiteitsbibliotheek Amsterdam)

Pagina 175
Jan Steen, De straffende schoolmeester (ca 1664), Dublin, National Gallery of Ireland

Pagina 180
Titelblad van de in 1823 anoniem verschenen autobiografie van Willem Ockerse. (Foto Universiteitsbibliotheek Amsterdam)

Pagina 203
Detail van kinderprent 'Die 't sterven in zijn leven heeft geleerd/ die vind de bitterheyd des Doods geweerd' (Amsterdam: J. Kannewet op naam van Erve Hendrik van der Putte). Collectie Arie van den Berg (Foto Gerhard Jaeger)

Pagina 204
Salomon van Rusting, *Schou-toneel des doods* (1707). (Foto Koninklijke Bibliotheek, Den Haag)

Pagina 205
Kinderen bij het graf van hun ouders, uit Pieter 't Hoen, *Fabelen en kleine gedichten voor kinderen* (1803). (Foto Universiteitsbibliotheek Amsterdam)

Pagina 206
Johanna Constantia Cleve, *Jeugdige dichtproeven* (1813). (Foto Universiteitsbibliotheek Amsterdam)

Pagina 210
Titelblad van Franciscus Ridderus, *Historisch sterfhuis* (1665). (Foto Universiteitsbibliotheek Amsterdam)

Pagina 220
Gerard Ter Borch de Oude, Catharina Ter Borch in haar doodkist, uit Alison McNeill Kettering, *Drawings from the Ter Borch estate* 2 dln (Den Haag: Staatsuitgeverij, 1988) p.700

Pagina 221
Portret van Maria Croon, pastel op papier door Pieter Frederik de la Croix (1709-1782), Frans Hals Museum, Haarlem. (Foto Tom Haartsen)